

LOVEC

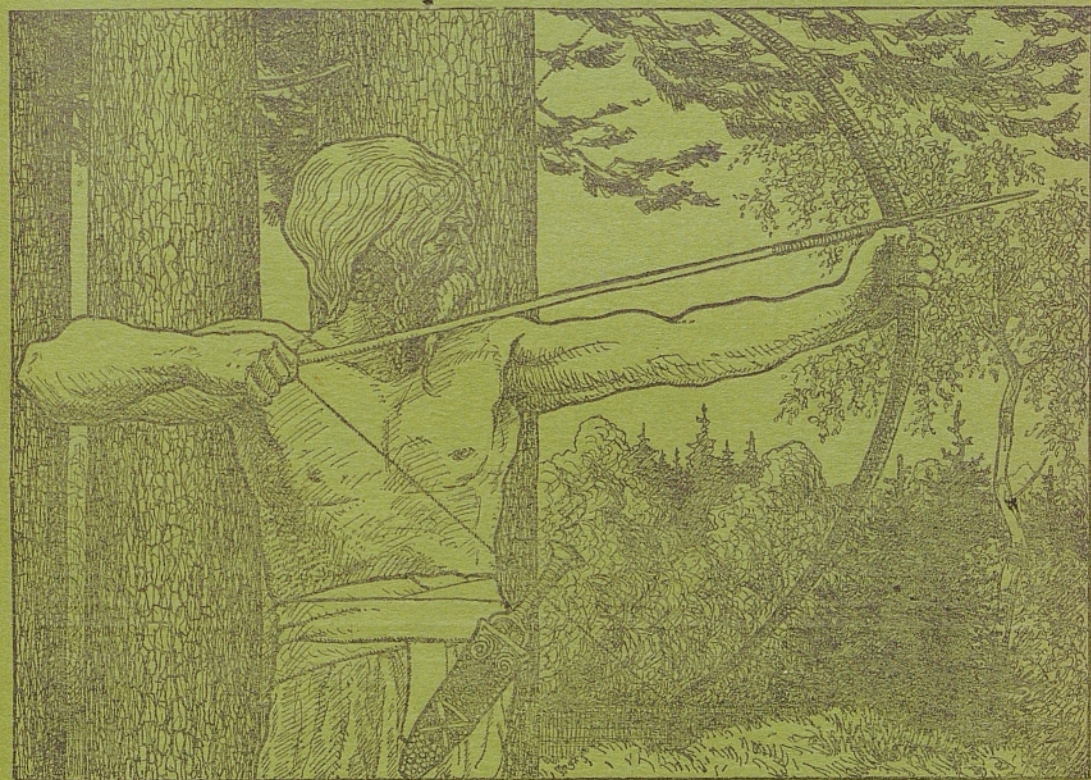
Štev. 11.

List za lov in riharstvo.

Leto V.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1914

VSEBINA:

LOV: M. Hanzlovský: Iz zapiskov starega lovca. (Konec prih.) — Albin Seliškar: Lovčev izprehod po deželnem muzeju „Rudolfinum“. (Konec prih.) — Julij Bučar: Pasja grintavost. (Konec prih.) — LISTEK: Dr. P. B.: Misleče živali. (Konec.) — Iz lovskega oprtnika. — Vprašanja in odgovori. — Astronomski koledar. — Mala oznanila. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60 kron,** postane ustanoven član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, ki izhaja 15. vsakega meseca. Člani ga dobivajo brezplačno, za nečlane pa velja v Avstro-Ogrski **8 kron** na leto. Kdor prebiva v inozemstvu, mora doplačati še poštino. Vsaka posamezna številka velja 50 vin. Tudi „Mala oznanila“ stanejo za nečlane 50 vin, člani pa imajo pravico do trikratnega brezplačnega oznanila v listu.

Oglase računa društvo stran po 200 K (na ovitku), ozir. 180 K (na prilogi). Manjši oglasi veljajo sorazmerno manj.

Društvene znake oddaje društvo po 2 kroni.

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187. ————— Telefon šte. 194.

: Mestna hranilnica ljubljanska :

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700,000.000.—
Vlog	„ 43,500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1,330.000.—

**Največja
slovenska
hranilnica.**

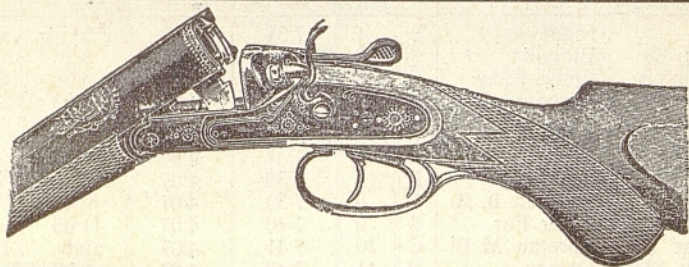
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.** — Za varčevanje ima vpeljane lične **domače hranilnike.**

: Prva boroveljska orožjetvorna družba :

≡ PETER WERNIG, ≡
BOROVlje, KOROŠKO

Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne lovske puške vseh sestav za zrnje in kroglo z najboljšim strelnim učinkom. Bogata zaloga Browning-, Steyr- in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračnih pušk, sploh vsega v puškarsko stroko spadajočega orožja.

Popravila. — Strelivo. — Ceniki.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah na Koroškem,

priporoča najmodernejše puške za lov (dvocevke, risanice, trocevke i. t. d.), dalje Mannlicher-repetirke z najboljšim strelnim učinkom, pripravne za lov, Mannlicher-Schönauer-repetirke, Browning-pištrole

kakor tudi pištrole sistema „STEYR“, krogla 6.35 in 7.65, po prvotnih cenah.

Priporoča se tudi za izdelovanje novih kopit in cevi. — Popravlja in prenareja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

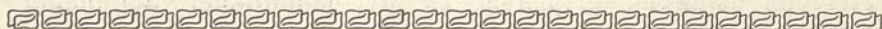

Astronomski koledar.

December 1914

Katoliška imena		Dan	Solnca		Lune		
			vzhod	zahod	vzhod	zahod	
Ščep ☿ 2. ob 7h 20 m zv.	Eligij	T	1	7:31	4:07	2:53 pp.	6:23 zjt.
	Bibijana	S	2	7:32	4:07	3:26	7:10
	Franč. Ksav.	Č	3	7:33	4:07	4:08	8:33 dp.
	Barbara	P	4	7:34	4:07	5:03	9:28
	Saba	S	5	7:35	4:07	6:07	10:13
Zadnji krajec ☾ 10. ob 12h 33 m pp.	2. adv. Mikl.	N	6	7:37	4:07	7:18	10:48
	Ambrozij	P	7	7:38	4:07	8:33 zv.	11:15
	Br. spoč. D. M.	T	8	7:39	4:07	9:49	11:37
	Peter For.	S	9	7:40	4:07	11:05	11:54
	Loretan. M. B.	Č	10	7:41	4:07	zjutr.	12:11 pp.
Mlaj ☊ 17. ob 3h 35 m zj.	Damaz	P	11	7:42	4:07	0:22	12:28
	Sinezij	S	12	7:43	4:07	1:41	12:44
	3. adv. Lucija	N	13	7:44	4:08	3:05	1:05
	Spiridijon	P	14	7:45	4:08	4:32	1:30
	Jernej	T	15	7:46	4:08	6:01	2:07
Prvi krajec ☽ 24. ob 9h 24 m dp.	† Evzebij	S	16	7:46	4:08	7:26	2:55
	Lazar	Č	17	7:47	4:08	8:37 dp.	4:00
	† Gracijan	P	18	7:48	4:08	9:31	5:18
	† Nemezij	S	19	7:49	4:08	10:09	6:41 zv.
	4. adv. Liberat	N	20	7:49	4:09	10:37	8:02
Tomaž	Tomaž	P	21	7:50	4:09	10:58	9:18
	Demet. in Hon.	T	22	7:50	4:09	11:14	10:31
	Viktorija	S	23	7:51	4:09	11:28	11:39
	Adam in Eva	Č	24	7:51	4:10	11:42	zjutr.
	Božič, Roj. G.	P	25	7:52	4:10	11:57	0:47
Štefan	Štefan	S	26	7:52	4:10	12:12 pp.	1:54
	N. p. n. I. Jan.	N	27	7:52	4:10	12:31	3:03
	Ned. otročiči	P	28	7:52	4:11	12:54	4:11
	Tomaž	T	29	7:52	4:12	1:24	5:19
	David	S	30	7:53	4:13	2:03	6:24
Silvester	Č	31	7:53	4:13	2:55	7:22	

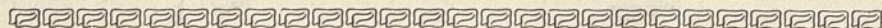
Dolgość dneva: Od 8h 36 m do 8h 20 m.

Mala oznanila.

Lov tržne občine Železniki se odda dne 26. novembra 1914 ob 11. uri dopoldne na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki na javni dražbi v zakup za dobo 5 let, t. j. od 1. decembra 1914 do 30. novembra 1919. V zakupne in dražbene pogoje upogledajo lahko lovci pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

Braka (psico) istrske pasme, ki bo star 15. majnika 1915 štiri leta in goni vztrajno vsako divjačino, proda vsled tega, ker ima še tri psice, za 30 K Ivan Rupar; Sv. Križ pri Kostanjevici.

M. Hanzlovský :

Iz zapiskov starega lovca.

IV.

Nekoč sem srečal na Gorjancih dobro mi znanega kmetiča, ki mi je začel pripovedovati naslednjo dogodbico: „Včeraj sem delal v svojem vinogradu. Naenkrat začujem vrišč puranov in gosi. Radoveden, kaj imajo, stopim na kraj vinograda in vidim, kako je odcepila lisica purico od ostale družbe ter jo podila spretno kot kak poganjač pred sabo proti grmovju. Vsakokrat, ko jo je hotela purica nazaj odkuriti, jo je lisica vrnila in pognala naprej. Gledal sem nekaj časa to lisjakovo gonjo, ko pa je purici že slaba predla, sem skočil doli in nakrepelil lisico s krepelci in kamenjem.

Lisica je počenjala to samo zaradi tega, da bi ne pustila preveč sledu za seboj, obenem pa ne napravila preveč hrupa. Kakor sem pozneje izvedel, je izginila dva dni zatem ena purica brez vsakega vrišča. Zvitorepka je to pot previdneje gonila svojo žrtev v grmovje, da je ni občutil niti sosedov pes, ki je bil dokaj hud na lisice. Obenem se spominjam tu sledečega slučaja: Neki lovski tovariš je šel koncem decembra ob luninem svitu čakati zajce. Prostor za čakanje si je izbral na nekem kozelcu sredi polja. Luna je lepo svetila in razlivala svojo luč vprek griča in polja. Kazalec ure se je že nagibal na enajst, ko zagleda zajčka, ki je enakomerno skakljal proti položeni vadi. Že se je pripravil lovec na strel, toda zajček se je ustavil pri mali kopnjavi ter jel tam muliti suhe ostanke poljskih rastlin. Razdalja za strel je bila še prevelika, zato je lovec rajši čakal ugodnejšega trenutka. Oči so mu krožile vprek planjave proti bližnjemu klańcu, kjer je zagledal temni senci, ki sta se bližali druga za drugo polju. Izprva je mislil,

da se vračata kakšna vaška cucka z vasovanja, a na svoje veliko začudenje je spoznal v prihajalcih lisjaka. Šla sta po ravno tisti poti, kakor je bil prišel zajček. Ta je mirno sedel in si polnil želodec. Niti slutil ni, da ima šovražnika komaj sto korakov od sebe. Ko sta ga ta zapazila, se je v trenutku pritisnila ena lisica k tlom, druga pa se je odstranila v velikem krogu in izginila za malim vzbočkom njive. Radovednost, kaj se bode zgodilo, je prevzela lovca tako, da je pozabil na mraz, ki mu je bil prej že občutno rezal v kosti. Toda radovednost mu je bila kmalu utešena, kajti komaj se je bila skrila lisica, ki se je bila oddaljila v krogu, že je planila druga pokoncu in se vrgla s hripavim „hev, hev“ proti zajčku. Ta jo je takoj ubral proti malemu klančku, a po kratkem času je naznanjal otožen vek, da mu uhaja plašna duša v večna lovišča. Do strela ni prišel lovec, ker se je doigral ves prizor izven območja njegove puške. Lisici sta si bili torej napravili pravcato gonjo: ena je stala na stečini, druga je pa pognala. Da-li sta bili složni tudi pri razdelitvi plena, to je dvomljivo, ker je skoro gotovo odnesel „gospod“ pečenko, gonjaču pa je privoščil le sline v gobčku.

Dolgo je že znano lovcem, da prihaja lisica rada na klic, to je na oponašanje zajčjega vekanja. Mnogoštevilne tvrdke ponujajo lovcem razne piščalke v ta namen. Ker pa ni glas kovinastega peresa naraven, zato sem si izmislil pripravnejšo piščalko: oponašal sem jok zajčka kar s plosko roko. Stvar je bolj enostavna, kakor bi si kdo mislil. Ako zaviješ prste desne roke napol v pest ter osliniš nekoliko zgornjo stran, izvabiš s tem, da vlečeš sapo k sebi, glas, ki ga lahko z roko, oziroma z dlanjo poljubno izpreminjaš. Po kratki vaji si prisvojiš lahko toliko izurjenost, da izvabljaš iz pesti srce pretresujoče glasove, ki morajo zapeljati lisico.

Najboljši čas za klicanje je čas kotitve in pa zimske noči. Lovil sem na ta-le način: Na prostorih, kjer sem domneval, da se zadržuje lisica, sem se postavil z dobrim vetrom za kakšno grmovje ali se pa pritisnil k drevesu ter začel po preteku nekaj minut s svojo žalostno pesmijo. Ako se ni pokazalo na tihejši spev nič, sem ponovil po preteku desetih minut svojo pesem, a ne več „piano“, ampak „fortissimo“. Dostikrat je zadostoval tih klic. Pripominjam, da moramo biti pri tem lovu docela mirni in vedno pripravljeni za odprtimi ušesi. Lisica pride namreč vedno prav tiho. Izda jo kvečjemu lahko šumenje listja. Tudi ako sem zagledal lisjaka na travniku pri lovljenju kobilic, sem mu za-jokal. V zimskem času, ko je padlo nekoliko snega, sem tudi prišel velikokrat z lisjakom skupaj. Najprej sem ga zasledil, potem pa privabil. V času rasti ne prihaja lisica na klic. Rada se odzove tudi na oponašanje miši, katere sem posnemal z ustnicami. Dostikrat sem se čudil rdečki, ki je prišla s sredine travnika na lahko oponašanje miši

iz daljave 2—300 korakov. Tak sluh bi hotel imeti sam! S klicanjem sem postrelil veliko lisic. Zdaj mi je žal, da si nisem vsega zapisoval, kajti lepe številke bi bile. Končno pripominjam, da sem dobil pri klicanju največ samic in le malo samcev.

O lisičji predrznosti in previdnosti pa naj priča to-le: V sredini vasice Orehovec stoji hišica, kjer je gospodaril priden kmet H. Slamnata streha, ki je bila proti bregu komaj meter od tal, je pokrivala podstrešje, kjer je nastanil svojo kuretino. Na zimo leta 1900 se mu je začela ta izgubljati in že mu je grozila nevarnost, da mu izgine vsa. Preiskal je vse, toda noben sled ni izdal tatu. Prvotno je mislil, da mu prihaja v vas kakšna dvonoga lisica, toda navsezadnje je le prišel do prepričanja, da mu dela kvar prava lisica, o čemer so zadostno pričali odtiski v nasutem pepelu. Preiskal je še enkrat vse podstrešje in našel, da mu prihaja lisica skozi slamnato streho. Luknjo, ki si jo je napravila v to svrhu, je vedno skrbno nazaj zadelala. „Čakaj“, si je mislil, „jaz ti že pokažem!“ Nastavil je na notranjo stran luknje zanko v trdnem prepričanju, da se bode zadrigniła zvito-repka pri prvem obisku. Drugo jutro je bila zanka prazna, a manjkala je zopet ena kokoš. Lisica si je bila izkopala novo luknjo. Zastavil je še to z zanko, sam se je pa pripravil, da počaka lisico z gnojnimi vilami. Da bi nekoliko boljše videl, je odtrgal od paža eno desko. Čakal je dolgo, da se mu je že hotelo dremati, ko začuje lahno praskanje po slami strehe. „Aha, koplje si novo luknjo, ker je občutila pri onih nevarnost“, si je mislil. Nekaj minut pozneje je že pomolila lisica glavo skozi odprtino, bila hkrati notri in v istem hipu pograbila kokoš. H. je zamahnil z vilami, toda zgrešil je svoj cilj, a mahal je še okoli sebe, ko lisice že zdavnaj ni bilo pod streho. Nad to predrznostjo razjarjeni kmetič je pa prišel preblizu odprtine, ki je peljala na podstrešje, izgubil je ravnotežje in štrbunknil v vežo pred ognjišče. S sabo je vzel še nekaj nastavljenih piskrov, kar je razvalo grozen trušč. K vsej sreči so pred ta dan polnili v veži slamnjake ter pustili malo kopico slame, na katero je priletel H. v svojo srečo.

V isti vasici sem srečal nekoč bajtarja, ki me je zaupno vprašal, komu pripada pravzaprav lisica, ako jo ujame kdo v lastni hiši. Odgovor je sprejel s kislim obrazom. To kakor sploh vprašanje se mi je zdelo čudno, zato sem ga kar naravnost vprašal, ako ni morda sam ujel lisice. Malo se je namuznil, potem mi je pa povedal svojo skrivnost.

Pod pragom lesene bajte se je nahajala luknja, ki je bila toliko velika, da je lahko puta skozi zlezla. Te poti so se tudi posluževale kokoši, ako so bila vrata zaprta, da so prispele na prenočišča. Tisto noč, preden sva se srečala z bajtarjem, je vzbudilo njegovo ženo

ropotanje in vrišč kokoši. Radovedna, kaj da se je zgodilo, je vstala in šla na vežo. Ker se ni skoro nič videlo, je hotela vrata odpreti. Komaj jih je pa nekoliko odprla, ji je treščila neka stvar med nogi. V strahu je mehanično hitro stisnila nogi skupaj. Začutila je, da je ujela nekaj med nogi, zato se je hitro sklonila ter pritisnila kosmato stvar k tlom. Da se pa ni to izvršilo brez običajnega krika, ki je pri ženskah v navadi, je samo ob sebi umevno. Zato se je pojavil tudi mož s svetilko v roki na veži. In kaj je videl? Njegova žena, ki je bila oblečena samo v „ošpetelj“ in brez spodnjega krila, je imela med nogama lisico, z rokama jo je pa tiščala za vratom k tlom. Mož je hitro dobil poleno in mlatil toliko časa po lisičini butici, da ji jo je docela zdrobil. Bila je pač sreča, da je zgrabila žena lisico še v pravem času za vrat, ker bi se bili sicer drugače pomenili. Svojo zgodbo je končal bajtar: „Šele ko je bila lisica popolnoma potolčena, se je zavedla moja žena, kako lepo je oblečena. Izginila je hitro kot kafra s pozorišča in trenutno škripanje postelje me je poučilo, da jo je zakrila odeja“. Vas pa je kmalu zaznala, kako je ulovila mlada B. lisico, in zaradi tega čudnega lova je morala ženka preslišati marsikatero.

V tem slučaju je preskrbela lisica za nekaj časa zabavo celi vasi. A to veselo razpoloženje se je izpremenilo kmalu v vasi in po vsej okolici v velik strah. Raznesla se je namreč vest, da se klati po bližnjih gozdih ris. Oglasilo se je več lovcev, ki so ga baje videli na svoje oči. Tudi meni prideljeni čuvaj mi je pravil, da je videl neko žival, ki se je plazila po visoki travi, repa pa da ni mogel ugledati. Bil je za trdno mnenja, da ni bila žival nič drugega kot ris, kajti izgledala je prav tako, kot so mu jo opisali drugi lovci. Razburjenje pa ni trajalo dolgo, kajti pri prvem lovu z gonjači je prišla pred cev nekemu staremu lovcu lisica brez repa. Bila je zelo velik samec in navidezno že jako stara, kajti manjkalo ji je precej zob. Ž njo je izginil dozdevni ris iz Krakovskega gozda in pustil lovcem — dolg nos.

Pri nekem drugem lovu v omenjenem gozdu pa smo ustrelili lisico, ki je imela okrog vratu in okrog pasu zadrgnjeni zanki. Zanka okrog vratu se je ji manj tesno prijemala, medtem ko se je bila zajedla ona okrog pasu čisto v kožo. Koža je bila vsa pregnita in neporabna. Čudno je bilo to, da se je mogla izmotati lisica tako, da ji ni prekinila zanka okrog vratu roparskega življenja.

Lisice sem tudi zastrupljeval. Kot gozdar na Opatovi gori sem stanoval v kostanjeviškem gradu. Ker stoji ta na samem, se je priklatilo zimske noči k obzidju več lisic, ki so pobirale izmetane odpadke. Zaprotil sem večkrat svojega predstojnika za dovoljenje, da bi smel polagati strup, toda ta se je bal za svojega psa in mi je odbil vsako prošnjo.

(Konec prih.)

Albin Seliškar :

Lovčev izprehod po deželnem muzeju „Rudolfinum.“

(Dalje.)

Čuden, bolehav pojav pri antilopi naših gora, pri divji kozi, vidimo v zakrneli nogi. Levi parkelj je še precej razvit, desni se pa cepi v dva dela: skrajnja, manjša polovica spominja na levi parkelj, le da je bolj usločena in spodaj nalomljena, od notranjega dela gre pa enakomerno širok, rožen podaljšek, ki je še enkrat tako dolg kakor ostali del parklja. Spodaj je nalomljen in preluknjan, spredaj pa poševno odrezan. Skrajnja polovica se končuje s slično, a manjšo polovico kakor levi del.

Mnogo nepravilnosti nahajamo v zbirki rogov, ki obsega v pretežni večini rogovje srnjakov. Pogosto se pojavlja nesomernost: razvita je le ena polovica in sicer včasih nenavadno močno, medtem ko je druga pokrnela. Pri drugih se kažejo razlike v smeri rasti posameznih rogljev. Zanimiva je čelnica domačega ovna s štirimi rogovi. Kako si naj razlagamo ta pojav? Dvoglavo jagnje, ki ga kmalu opazimo v zbirki, nam olajša razlago. Pri tej priliki se spomnimo sličnih, ne baš redkih pojavov pri domačih kokoših s štirimi nogami in dvojnimi truplom. Tudi med zajci se dobe poedinci z dvema glavama, s petimi bedri, z dvojnimi zadkom, s tremi ušesi itd. Na podlagi obširnih tozadevnih poizkusov, ki so jih izvršili biologi v zadnjem času, sklepamo, da nastanejo taki podvojeni spački iz ene jajčne stanice kmalu po prvi jajčni delitvi. Običajno naziranje naših ljudi, da se razvijejo dvojne kokoši iz jajc z dvema rumenjaka, nima nobene podlage. Večinoma povzročajo zunanja ranitev mladega zametka razvoj dvojnih organov ali pa bolehalo zoženje niti v jajčnih povojih. O resničnosti te trditve se najlažje prepričamo, če odrežemo nekoliko razvitemu žabjemu paglavcu na pripraven način nogi, nakar se mu razvije več, često tudi šest nog. Poučita nas o tem tudi siva martinčka v naši herpetologični zbirki, ki imata dvoje razvitih repnih konic. Znano je, da se martinčkov rep rad odlomi; na ranjenem mestu zraste kmalu drugi. Ako so pa tudi posamezna repna vretenca nekoliko ranjena, vzraste še iz teh ran po ena konica.

Oni čudni štirje rogovi in še čudnejše jagnje so nas zavedli pregloboko v sistem in celo v drugo dvorano k plazilcem. Vrnimo se torej nazaj in preglejmo počasi ornitološko zbirko, počenši z razredom ujed, ki jih lovec kruto preganja, mnoge seveda v preveliki meri, a nekatere celo nepravilno!

Med ujedami je za naše kraje redek sivi jastreb, čigar samico so ustrelili l. 1878. v Velikih Lašičah. Zadnji je bil ustreljen jeseni l. 1909. pri Toplicah na Dolenjskem. Pogostejše se oglašča pri nas mršnjik ali beloglavi jastreb. Nasprotno je pa začel giniti rod ponosnih orlov vsled neprestanega zasledovanja, tako zlasti na Gorenjskem. V zbirki so štiri planinski orli, dva z Notranjske, pri drugih dveh manjkajo podatki. Včasih pride k nam kričavi orel, ki spominja po telesu in po svojem vedenju že zelo na kanje. Hrani se večinoma s plazilci, žabami in mišmi, lovu torej ne škoduje. Spretni mali orel je bil ustreljen pri Voloskem l. 1890.;

Jata krivokljunov (po Schmeilju).

na Kranjskem so ga opazovali prvič leto prej na Krškem polju. Med škarjniki se odlikuje po svojem globoko izrezanem repu rjavi škarnjek. Med lovci velja za jako škodljivo žival, česar ne morejo potrditi prirodopisci na podlagi preiskanih želodcev. Tudi ribiči ga črte po krivici, ker je prvič pri ribjem lovu preneroden in lovi drugič najrajši žabe. Občutnejši postanejo njegovi lovski pohodi v času parjenja. Njegov manjši sorodnik, črni škarnjek, je pa vsekakor škodljivejši. Predrzen ribič in zvit lovec štirinogatih živali, ki zna ukaniti tudi zvito-

repko, je belorepec ali obmorska postojna. Pri nas se redko pojavlja, torej zasluži, da ga kot zanimivega gosta kar največ ščitimo. Natančno si oglejmo tudi koristnega kačarja, ki dela v življenju vso čast svojemu imenu, da ga ne bomo morili po nepotrebem vsled zamenjave s kako škodljivo ujedjo! Po značilni obliki in po načinu življenja lahko razločujemo ribjega orla, ki včasih zelo škoduje ribnikom. Zanimiva, pri nas stalna ujeda je sršenar, strasten lovec os, ki se pa včasih posladka tudi s kako ptico pevko. Njegovo gosto perje in trda koža na nogah ga čuvata pred piki sršenov. Žela, ki bi mu utegnila škodovati, odlomi spretno z ostrim kljunom.

Tako smo prišli do one ujede, s katero morajo skleniti lovci večni mir, oziraje se na njen veliki pomen za poljedelstvo, do kanje. Na dan pogoltne ta bojzljivi ropar povprečno vsaj 30 miši, pa tudi 50, če jih le more dobiti. Tako poroča Erjavec. Nova raziskavanja so

našo kanjo sijajno oprostila vseh enostranskih obdolžitev. Čuvajmo jo torej, da ne izgubimo ptice, ki s svojim lepim poletom tako ljubo oživilja naše pokrajine! Redek gost za Kranjsko je svetlorepa orlovska kanja, ki se je priklatila z ruskih step ali pa iz Severne Afrike l. 1902. k nam. Ustreljena je bila blizu Nanosa. Prebivalca severnih krajev, širnih tunder, je tudi kocasta kanja. V zimi l. 1907/08. se je pojavila na Kranjskem in Nakeljskem polju velika jata teh ptic; okoli Kranja so jih postrelili v tem času 45. Pri nas navadna ujeta je poljska kanja, drzna roparica, ki je ne morejo zagovarjati ljubitelji manjših ptic. Pri tej vrsti lahko dobro opazujemo, kako zelo se razlikujejo v barvi samci od samic in stari od mladih. Samci so zgoraj večidel pepelnato-sivi, spodaj beli, samice so na hrbtu medlo-rjave, spodaj rjasto-rumene in temno-progaste. Nadaljnje razločke najde dober opazovalec sam kakor tudi pri drugih v barvah med seboj neneakih ujedah. Najlepša med našimi kanjami je pepelnata kanja: njene barve so sicer jako enostavne, a krasno spojene v lepo celoto. V muzeju je mršav samec te pri nas ne baš pogostne ptice, ustreljen na barju l. 1866. Njen polet je jako značilen, podoben poletu galebcev in lastovic. Včasih, posebno spomladi se pojavi na barju trstna kanja, ki je izmed vseh sorodnic najškodljivejša. Zaradi redkosti pa zasluži vseeno našo prizanesljivost, ravno tako stepna kanja, zelo redki gost, ki ga diči posebno poln in izrazit venec na glavi. Letalna peresa so na zunanjem robu izrezana le do četrtega peresa (pri poljski kanji do petega) in na notranjem do tretjega (pri poljski kanji do četrtega); prvo letalno pero je pokrito s krovnim perjem tja do notranje zarezne. — Znani, po pravici preganjani kragulj je zastopan v mnogih poedincih razne starosti. Vitkejši in spretnejši, a vsled svojih običajev nič boljši od kragulja je kragulček ali skobec. Drzen ptičji lovec je tudi sokol, najpopolneje in najznačilneje razvita ujeta. Manjši je škrančar; že ime dobro označuje njegovo glavno življenjsko opravilo, v katerem je pravi mojster. Pri nas živi tu in tam; gnezdi v ribniški okolici. Ob selitvi se pojavlja včasih v naših krajih mali sokolič, ki ga značijo kratke, le do dveh tretjin repa segajoče peruti in slabo izraženi bradini progi.

Po daljšem perju, krajših in mehkejših perutih in daljšem repu se ločijo od sokolov postolke. Splošno znana je navadna postolka. Zanimiv je mlad samec z drugoletnim krmilnim perjem. Skrajnja tri desna peresa so svetlorjava z ozkimi, črnimi progami kakor pri samicah, medtem ko so ostala siva z eno končno progo, kakor jo imajo samci sploh. Redka ptica za naše kraje — v večjem številu se je pojavila dosedaj okoli Begunj na Gorenjskem — je južna postolka. Samec se kaj hitro loči od navadne postolke po višnjevkasto-pepelnati barvi na

glavi, na krovnem perju in na repu. Na hrbtu nima peg. Samica je podobna oni navadne postolke, a je svetlejša, posebno na krempljih; rep je svetlo-modrikast. En poedinec ima slabo razvito gornjo kjunovo roženico, ki ni priostrena, temveč enakomerno široka. Z nobeno drugo postolko ne moremo zamenjati rdečenoge postolke. Splošno je samec sivo barvan; na spodnjem delu trebuha, na spodnji strani repa in po perju na nogah je rjasto-rjav. Noge, voščnica in obrobek oči so opekasto-rdeči. Samica ima belo čelo; grlo in strani vratu, teme in tilnik so rjavi, po trebuhu in prsih je svetlorjava z majhnimi lisami.

Ostro očrtan je razred sov, nočnih ujed, ki pa niso dosti sorodne z dnevnimi ujedami. Razen ostrega kljuna in ostrih krempljev je na njih vse mehko, perje in barva. Najlepše pisana je pegasta sova ali mrtvaščica, ki ima posebno velik, srčast venec okrog oči. Od drugih sov se razlikuje po spodaj nazobčanem kremplju srednjega sprednjega prsta. Velike ušesne odprtine in radi tega nesomerno glavo ima kocaasta sova. Ljubki, čeprav nepriljubljeni ptici sta veliki in mali skovik. Najmičnejša sova pa je krasno črtkani virček ali škratec, čigar zalega v kostanjevem duplu visi na steni. Kraljica noči, sova v najpopolnejši obliki, je uharica ali vir. Vitkejša je gozdna uharica z zelo dolgimi ušesnimi peresci; njejslična je močvirna sova, ki ima čisto kratka ušesna peresa. Velika ptica je kozača; v barvi je jako izpremenljiva. Poleg popolno melanističnih poedincev vidimo v zbirki izredno svetle kozače. Manjša je lesna sova, pri nas najnavadnejša sovja vrsta. Sorodna je prejšnji tudi v nestalnosti barve, kar se kaže na eni melanistični in dveh eritrističnih, živorjavo barvanih lesnih sovah.

Nobena izmed sovjih vrst ne zasluži, da jo preganjamo. Mirne vesti lahko trdimo na podlagi raziskavanj raznih prirodopiscev, da sestoji najmanj 75% sovje hrane iz škodljivih živali. Le velika uharica in kozača napadeta večkrat kako lovno žival. Zato pa še nismo upravičeni, pobijati jih neusmiljeno in nepremišljeno, sicer bomo kmalu lahko opazovali mehkokrile, pošastne nočne ujede samo še v — zbirkah.

Ptice pevke in njih daljnji in bližnji sorodniki! Kdo naj jih prešteje? Dobre znanke lovčeve so; njihovega zanimivega življenja je polna vsa priroda. Omenim naj jih le na kratko, saj bodo te drobne, nagačene stvarice same dosti povedale o svojem zunanjem ustroju. Med njimi je veliko albinističnih poedincev, ki jih ni težko najti v zbirki. Skoro vsako pleme ima vsaj enega beličnika; med vrabci in vranami jih je pa mnogo. Kot posebnost omenjam osivelo šojo, ki je preživela 21 let v ujetništvu. Lepo belo-modro-črno ogledalce, ki odlikuje šojo, je razvito pri njej tudi na drugih peresih kakor navadno, posebno na repu. Spodnji kljun te šoje je nekoliko daljši kakor zgornji.

Sličen spaček vidimo tudi na nekem kosu. Opozarjam tu še na bastarda med sivo in črno vrano. Ustreljen je bil l. 1908. na Rožniku pri Ljubljani.

Za nas redkejšje vrste ptic pevk so vsakemu dobro znane, ker so se prikazale ravno v zadnjih letih v velikem številu v deželi (krivokljuni, pegam, sibirski leščerka, veliki kalin). — Dva manjša ptiča šteje ribič med svoje sovražnike: vodomca in vodnega kosa. Zadnjega je znanost rešila pred napadi in ga sprejela celo v listo ribištvu koristnih ptic, o prvem je pa vsak prepirljiv zaman, kajti vodomca, ki se imenuje po pravici leteči biser naših obvodnih pokrajin, ne smemo vsled njegove lepote in čudovitega življenja ugrabiti iz vrst svojih ptic. Isto naj velja n. pr. tudi za krokarje, ki niso baš nedolžni ptiči, a so že precej redki, za redkega planinskega plezalca in za lepo pisano zlatovranko.

(Konec prih.)

Julij Bučar:

Pasja grintavost.

Pri vseh domačih živalih se nahaja kožna bolezen, imenovana grintavost. Povzročajo jo pršice (grinje), to so paraziti, ki živé na koži in v njej. Bolezen je nalezljiva. Pršic je več vrst. Imamo torej razne vrste grintavosti. Kjer ni pršic, tam ni grintavosti. Pršice ne nastopajo nikdar po praploditvi, same ob sebi, temveč izhajajo vedno od drugih grintovnih pršic. Grintavost nastane torej edino le s prenosom grintovnih pršic ali oplojenih jajčec. Pršice se pomnožujejo grozno hitro. Prenos se izvrši ali neposredno vsled dotika, ali po posredovalcih. Taki so: odeje, snažilno orodje, oprava, nastelj, človeška obleka itd. Pršice se loté najrajši slabo rejenih in sploh zanemarjenih, umazanih živali. Dobra hrana in snaga sta prvi pogoj zdravlja.

Grintovne pršice so majhne, do 0.6 mm velike živalice. S prostim očesom jih navadno ni opaziti. Gledati jih moraš skozi povečalno steklo. Njihova oblika je podolgasto okroglasta. Na glavi se nahajajo jedilni in sesalni organi v raznovrstni obliki. Na nogah, katerih je štiri pare, imajo ščetinice, krempljčke in sesalne ploščice.

Pršice so ločenega, to je dvojnega spola. Samice ležejo jajčeca. V približno enem tednu izlezejo iz njih ličinke, ki nosijo izprva šest nog. Za plojenje so zrele že v štirih do štirinajstih dneh. Razmnožitev pršic je čudovito velika. En sam par jih da v približno treh mesecih v šestih rodovih poldrug milijon.

Pršic je, kakor povedano, več vrst. Razlikujejo se po postavi in načinu življenja.

Navadno se nahaja določena vrsta pršic le na gotovi domači živali. Skoraj vsaka žival ima svojo vrsto pršic ali jih pa ima nekaj vrst.

Ne mislimo navajati vseh vrst pršic. Nas zanimajo le pršice, ki nadlegujejo našega najboljšega prijatelja, psa. Ker pa dobi pes pršice tudi od drugih domačih živali, moramo razpravljati tudi o pršicah, ki prehajajo od drugih domačih živali na psa.

Pes ima nastopne vrste pršic:

1. *Sarcoptes*, srbec (Grabmilbe). Njegov život je podoben onemu želve. Ima kratke noge in izredno jake jedilne organe. Zakoplje se v kožo. V njej si napravi rove, v katerih se preživlja z najmlajšimi plastmi. Po telesu se razlikujeta dve vrsti teh pršic. Večja se imenuje *sarcoptes scabiei* Gerlach — navadni srbec, manjša pa *sarcoptes minor* Fürstenberg — mali srbec. Vsaka teh vrst ima več podvrst, odnosno varietet. Pri psu se nahaja le ena in sicer: *sarcoptes squamiferus* — luskasti srbec (Grabmilbe des Hundes).

2. *Dermatophagus*, kožna grinja (Schuppenfressende Räudemilbe). Ima podolgasto okrogel život, nekoliko zarezan, dolge noge ter kratko glavo. Živi na koži večinoma v velikih skupinah in na določenih mestih. Odstrgati se ne da. Živi od kožnih lusk in od snovi, nahajajočih se v potu. Ta pršica povzroča le delne izpuščaje, grinte; pri psu ušesno grintavost.

3. *Dermatocoptes*, odnosno psoroptes, krvna pršica (Saugmilbe). Nje oblika je slična prejšnji, samo glava ji je bolj koničasta. Jedilni organi so bodeči. Živi na koži in sicer na mestih z gosto dlako. Sesa kri in tkaninske soke.

Ta pršica ima tri podvrste, ki nas pa ne zanimajo, ker nimajo nič opraviti s psom.

Ker uspevajo posamezne vrste grintovnih pršic edino le na gotovih domačih živalih, ni grintavost ene živalske vrste nalezljiva za živali druge vrste. Ako se taka grintavost prenese na neenake živali, poginejo dotične pršice prav kmalu. Izpuščaj se kmalu izleči sam ob sebi. Prenosi srbca, toda le tega, so pa možni od konja na človeka in govedo, od koze na človeka, govedo, kratkodlako ovco, prašiča in psa, od prašiča na človeka in psa, od psa na človeka in konja, od mačke na človeka, konja, govedo in psa.

Neposredno povzroča grintavost prenos pršic. Izprva se je ne opazi lahko, pač pa ko nastopi po preteku enega, dveh mesecev v hujši meri. Tedaj so se pršice že pomnožile v več rodovih. Čim tesnejši je bil stik z grintavo živaljo, tem hitrejše se razširja bolezen. Grintavost pospešuje tudi toplota, nesnaga, zanemarjeno oneganje kože.

Oporna sila pršic je časovno omejena. Na suhem zraku poginejo, odstranjene od živali, v enem do treh tednih. Šest do osem tednov živé v vlažnem zraku, krastah, kožnih luskah, gnoju itd. Jajčeca obdrže svojo razvojno silo več tednov. V topli vodi živé dvanajst do štirinajst

dni, v hladni pa devet do dvanajst dni. Nevarnost glede okuženja obstoja torej v prostorih, kjer so bile bolne živali, v poletnem času za dobo kakih treh tednov, pozimi pa za dobo enega tedna.

Pršice ujedajo svoje živali (gostitelje), kar povzroča srbenje. Žival se praska. Posledica je, da izpade dlaka na dotičnih mestih, da krvavi koža, da se vname ter da nastanejo pozneje kraste (grinte). Naposled odebeli koža in se zgrbi, zguli ter razpoka. Pokažejo se tvori, ki se vsled praskanja vedno povečujejo, izpuščajoč gnoj.

Grintavost se pričena vedno v malih marogah, ki polagoma rastejo, sčasoma pa udarijo nove maroge na drugih mestih iz kože. Zanimarjena grintavost se raztegne po vsem životu, koža postane čim dalje bolj gola, krastava, razpokana. Srbenje je vedno hujše. Od grintavosti napadene živali očitno hujšajo, mnogokrat se pojavi celo kahektična bol, takozvana grintovna kaheksija, ki je osobito mladim, slabotnim živalim lahko smrtno nevarna.

Grintavost je različna. Imamo splošno grintavost, ki se razteza po celem životu in ki jo povzročuje *sarcoptes* (srbec) in *dermatocoptes* (krvna pršica), ter krajevno grintavost, pojavljajočo se le na gotovih mestih. Povzročiteljica ji je *dermatophagus* (kožna grinja).

Poudarjali smo, da se hočemo baviti poleg pasjih pršic tudi s pršicami, ki jih naleze pes od drugih domačih živali. Tu razlikujemo nastopne vrste grintavosti:

1. Konjska grintavost:

a) Srbec, ki ga povzroča konjski srbec, *sarcoptes equi*. Znaki te bolezni so močno srbenje, posamezno med dlako pojavljajoče se hrge in majhne kraste. Ta grintavost se loti najprvo glave, potem vratu, pleč in naposled celega života. To je glavna oblika konjske grintavosti.

b) Krvna grintavost. Vzrok ji je navadna krvna pršica, *dermatocoptes communis*. Znaki so srbenje, mestoma nakopičene hrge s krastami. Razteza se ta grintavost po grlu, grivi, ob korenu repa, ob straneh ter notranji plati beder.

c) Kožna grintavost. To je grintavost nog, ki jo povzroča konjska kožna grinja, *dermatophagus equi*. Konja najprvo srbe noge, posebno

Bastard med sivo in črno vrano, ustreljen l. 1908. na Rožniku pri Ljubljani.

ponoči. Vsled tega cepeta z nogami in se drgne ob trde predmete. Dlaka polagoma izpada, koža se lušči in pokažejo se grinte. Naposled se strdi koža. Ta bolezen se razteza po bicljih zadnjih nog, pa tudi više gori ter po sprednjih nogah. Pojavlja se večinoma le pozimi, poleti pa se sama izleči več ali manj.

2. Grintavost goved:

a) Krvna grintavost. Povzročajo jo navadna krvna pršica, *dermatocoptes communis*. Njeni znaki so: srbenje, hrge in kraste. Nahaja se ob straneh vratu, na tilniku, repnem korenu, na zadnje pa na hrbtu, prsih, plečih.

b) Kožna grintavost, zadnjična grintavost. Povzročiteljica je goveja kožna grinja, *dermatophagus bovis*. Znaki: srbenje, precejšnje oluščanje kože, izpad dlake ter kraste. Ta bolezen se loti zadnjične jamice, pozneje hrbta, beder, nog.

3. Ovčja grintavost:

a) Krvna grintavost. Povzročajo jo navadna krvna pršica, *dermatocoptes communis*. Ovco srbi koža na dotičnem mestu, osobito ob toplem vremenu; volna ji izpada ter nastajajo maroge, ki se zvečujejo, in kraste, ki poklobučinijo volno. Koža se zdebela. Nastanejo gube. Najprvo se pojavi ta bolezen na križu in hrbtu in sicer na posameznih mestih, pozneje po vsem životu. Meseca januarja do marca se najlažje spozna ta grintavost.

b) Srbec (*sarcoptes*). Zelo redka bolezen, ki napade le razne dele glave, ki nimajo volne, ustna, nos, ušesa.

c) Kožna grintavost. Povzročajo jo ovčja kožna grinja, *dermatophagus ovis*. Spozna se po krastah na nogah. Ta bolezen je redka.

4. Kozja grintavost. Povzročitelj ji je luskasti srbec, *sarcoptes squamiferus*. Znaki so: srbenje in sivkaste kraste, podobne ribjim luskam. Pojavlja se sprva na glavi ter se razširi po celem životu. Bolezen je nevarna. Od nje napadena žival kaj rada pogine.

5. Prašičja grintavost. To bolezen povzročajo prašičji srbec, *sarcoptes suis*. Njeni znaki so: srbenje, debele, sivkaste kraste, podobne drevesnemu lubu. Ta grintavost se pojavi najprvo v očesnih jamicah, potem na hrbtu, na notranjih straneh beder, naposled po vsem životu.

6. Pasja grintavost, luskasti srbec. Povzročajo jo *sarcoptes squamiferus*. Znaki so: srbenje, majhne, po životu raztresene hrge, izpad dlake. Ta bolezen se pojavi najprvo na ušesih, potem na pregibih nog, ob hrbtenici in spodnjem delu života. Nje konec je splošna grintavost.

7. Mačja grintavost, ki jo povzročajo mačji srbec, *sarcoptes cati*. Znaki te nevarne bolezni so razsežne kraste po glavi, vratu ter na notranji plati šapic. Od te grintavosti napadena mačka navadno pogine.

(Konec prih.)

LISTEK

Dr. P. B.:

Misleče živali.

(Konec.)

Toda gotovo je, da opravlja naš pes enako miselno delo in da nam bi povedal morda še več, ako bi znali brati iz njegovih oči. Prvi čudež Elberfelda obstoji v tem, da so znali dati žreb-
cem primerno sredstvo za izražanje njihovih misli in občutkov, drugi pa v tem, da so umeli, vzbuditi konje iz duševnega spanja in jim vzbuditi zanimanje za stvari, ki se jih popolnoma nič ne tičejo, t. j. da so jim vzbudili v podzavesti spečo inteligenco, ki ni za njihov obstoj čisto nič potrebna. Elberfeldski konji se nahajajo napram drugim živalim v istem razmerju, kakor bi se nahajal napram drugim ljudem človek, katerega podzavest bi prišla do moči. Tak bi živel višje življenje, katerega dosežemo morda enkrat, ko se otresemo spon prostora in časa in se povzpnejo na stopnjo, na kateri nam bo vse jasno in znano.

Težko pa se je izraziti v zadevi elberfeldskih konj, kje se opira njihovo delo v fesnici na inteligenco, kje pa samo na spomin, posnemanje, ubogljivost ali na dresuro. Vendar so nam znani tozadevni slučaji, kjer je izključen dvom.

Nekega dne sta prišla Krall in njegov sodelavec dr. Schöller na misel, naučiti Mohameda izražanja z besedami. Konj je kazal najboljšo voljo za to, a vendar ni šlo. Naenkrat je obstal sredi svojih poizkusov in izjavil v pomanjkljivem svojem pravopisu, udarjajoč s kopitom ob desko: „Ilg hb kein gut sdim“ (nimam dobrega glasu). Ker sta opazila učitelja, da ne odpira pri svojih govornih poizkusih ust, sta mu poizkušala dopovedati potom psa, slik itd., da moramo odpirati usta, ako hočemo govoriti. Potem sta ga vprašala: „Kaj moramo storiti, da govorimo?“ S kopitom je odgovoril na deski: „Usta odpirati.“ — „Zakaj ne delaš tega?“ — „Ne morem.“

Par dni pozneje sta vprašala Zarifa, kako govori z Mohamedom. Na deski je odgovoril: „Z usti.“ — „Zakaj nama ne poveš tega z usti?“ — „Ker nimam glasu.“ — Konja sta se torej razumevala z usti na svoj način in ne z besedo.

Mohamedu sta pokazala nekoč Krall in dr. Schöller sliko neke neznane, mlade deklice, češ: „Kaj je to?“ „Deklica“, je odvrnil konj. „Zakaj deklica?“ sta zapisala na desko. „Ker ima dolge lase.“ — „Česa pa nima?“ — „Brk.“ Nato sta mu pokazala sliko moža brez brk. „Kaj je to?“ — „Mož.“ — „Zakaj mož?“ „Ker ima kratke lase.“

Elberfeldski zapisniki s svojo fotografično natančnostjo navajajo obilo takih zgledov. Vsi dokazujejo, da leži most, ki loči človeka od živali, veliko bolj v izrazu mišljenja kakor v mišljenju samem. Rešitev navadnih računov, kakor so seštevanja in odštevanja malih števil, se nam zdi tudi pri konju umljiva. Mislimo si celo lahko, da izvrši konj vse te račune v resnici. Kakor hitro pa gre za velike matematične naloge, izgubimo tla pod nogami in zaidemo v kraljestvo bajk, kajti potezanje kvadratnih korenov velikih števil zahteva mnogo množenj, odštevanj in delitev, ki jih napravi konj vse v par sekundah, t. j. v malem času, ko pogleda na desko, na katero smo nalogo komaj zapisali.

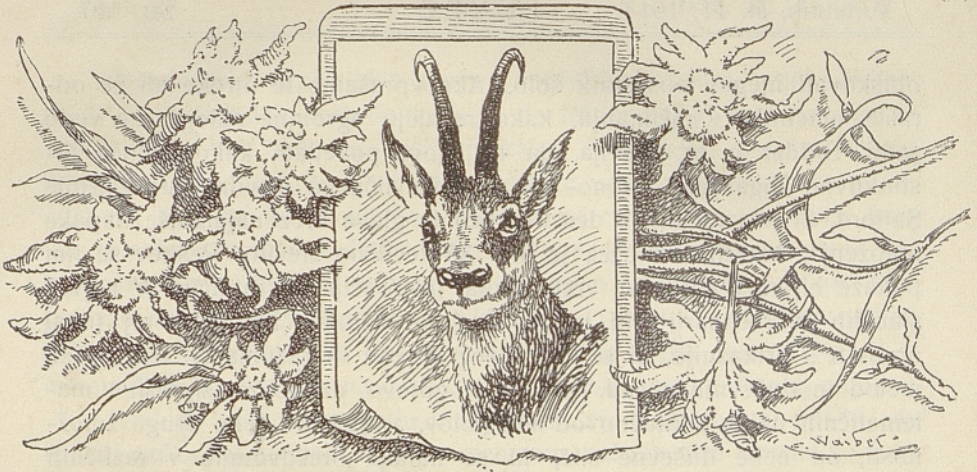
Ako pa prisojamo konju inteligenco, si moramo tudi misliti, da ve, kaj dela. Saj se nam zdi, da razumeva račune šele potem, ko smo ga naučili, kaj je kvadrat, kvadratni koren itd. Na vsak način napreduje stopnjema in prehaja od lažjih na težje naloge. Krall pravi v svoji že omenjeni knjigi „Denkende Tiere“, da je razložil Mohamedu najprej, da je 2^2 toliko kakor $2 \times 2 = 4$, 2^3 toliko kakor $2 \times 2 \times 2 = 8$, da je 2 kvadratni koren od 4 itd. Postopal je torej tako, kakor postopamo mi pri svojih učencih. Dalje trdi Krall, da je naučil konja le potezanja kvadratnega korena do števila 144, kako pa da se potezajo drugi koreni, da se je izmislil sam.

Vse to bi se nam zdelo zelo neverjetno, da ne vemo, da ni odvisen dar računanja prav nič od inteligence kot take, oziroma da nam niso znani matematični fenomeni brez inteligence. Znamenit tak zgled je mladi laški pastir Vito Mangiamele, ki so ga imeli l. 1837. na pariški akademiji znanosti. Bil je osemnajst let star in popolnoma neizobražen, a je znal potegniti tekom pol minute kubični koren sedmoštevilskega števila. Še zanimivejši je Fleury, degeneriran in skoro idijotičen slepec od rojstva, ki je našel svoj kotiček v norišnici mesta Armentieres na Francoskem. Ta je izračunal v 1 minuti in 15 sekundah število sekund 39 let, 3 mesecev in 12 ur, ne da bi prezrl prestopna leta. Razložili so mu kvadratni koren, a mu niso pokazali načina, kako se poteza, in vendar je izračunal kmalu prav naglo kvadratne korene štirištevilskih števil brez najmanjše napake. Tudi ostanke je navajal vedno prav. Nasprotno pa je znano, da ni mogel izvršiti brez napake navadnega seštevanja genialni matematik Henri Poincaré. Da nima ničesar opraviti dar računanja z velikimi števili z inteligenco kot tako, nam dokazujejo tudi sledeči slučaji: Ampère se je odlikoval z omenjenim darom že s 3 leti, Colburn s 6, Gauß s 3, Mangiamelè z 10, Safford s 6, Whateley s 3 itd. (gl. American Journal of Psychology, 1901). Pri teh možeh se je pokazal torej matematični talent že v prvih otroških letih pred vsako vzgojo. Navadno traja le nekaj let in pojema z rastočo starostjo naglo. Večinoma izgine hipoma v trenutku, ko začne

obiskovati njegov posestnik šolo. Ako vprašamo te otroke ali že odrasle umetnike v računanju, kako rešujejo ogromne naloge, ne vedo sami. Bidder n. pr. izjavlja, da ne more povedati, kako določa instinktivno logaritem sedmo- ali osmoštevilčnega števila. Isto zatrjuje Safford, ki je izračunal z desetimi leti iz glave brez najmanjše napake množenja, katerih zmnožek je bilo 36 številčno število. Rešitev se jim pokaže hipoma kot neke vrste vizija, inspiracija ali intuicija. V največ slučajih ti računarji niti ne poizkušajo računati. Imamo torej tukaj opraviti s prikaznijo, ki se vrši poleg zavesti in razuma ter izven vseh metod in duševnih navad. Ako pa je gotovo, da ne zavisi rešitev matematičnih nalog izključno od možganov, ampak od neke druge zmožnosti, od neke duševne sile, ki se nahaja brezdvomno v različnih oblikah pri nekaterih živalih, je tudi verjetno, da se nahajajo med konji fenomenalni računarji. Na vsak način je problem mislečih konj zanimiv in obogati gotovo naše znanje o psihi. Zato so se morali pokazati elberfeldski konji na znamenitem bruseljskem „Solvay-institutu“ in iz istega vzroka jih je počastil kongres zoolofov v Monaku s protestom, ki ga je podpisalo štiriindvajset učenjakov, ki pa niso bili nikdar videli elberfeldskih konj. Schillings, znani preiskovalec Afrike, in L. Heck, ravnatelj berlinskega zoologičnega vrta, verjameta njihovemu delu brezpogojno. Njihov dar za presojanje glasov in disonanc ni preizkusil nihče drugi kakor Rihard Strauß, katerega pa niso tako navdušili, da bi napravil kako novo delo, z imenom *Symphonia equestris*. Dunajski psiholog, dr. Gustav Harter, si razlaga pojav elberfeldskih konj enako kot znane spiritistične poizkuse z mizami itd., t. j. potom nezavestnega vpliva eksperimentirajoče osebe. To svoje stališče, katerega ne zavzema sam, kakor smo že prej omenili, razjasnjuje v knjižici „Das Rätsel der denkenden Tiere“ (W. Braumüller).

Sicer pa niso izvenredne lastnosti živali, kakor smo jih omenili pri elberfeldskih konjih, za človeka čisto nove. O tem nam pričajo skrivnostni običaji starih Indijcev in Egipčanov in pa mnogoštevilne bajke o govorečih, svoje gospodarje vodečih in bodočnost prerokujočih živalih. Dokaz za to so tudi iz zgodovine nam znani augurji, ki so prerokovali na podlagi poleta ptičev, dalje na podlagi preiskave črev in pa iz tega, kako so se obnašale ob določenih prilikah svete živali, med katerimi so se nahajali često tudi konji. Vrhutega ne smemo pozabiti, da tiči zrnce četudi le temno slutene resnice celo v najčudnejših in navidezno popolnoma blaznih verskih naziranjih, vražah in legendah, kjer igrajo živali povsod odločilno vlogo.

O drugih mislečih živalih, zlasti pa o naših psih, izmed katerih vzbuja v našem času največ pozornosti Rolf gospe Pavle Mökel v Mannheimu, izpregovorimo v prihodnjem letniku.

Iz lovskega oprtnika.

Hubertov vojni križec. Avstrijski lovski krogi si prizadevajo, pripomoči v vojne svrhe z izdajo in razpečevanjem lovskega vojnega znaka. Temu stremljenju so se pridružili tudi sloji gospodarstva in poljedelstva. Ustanovil se je poseben poslovalni odbor, katerega predsednik je ekscelenca gospod poljedelski minister. Ta odbor je že storil potrebne korake pri uradu za vojno pomoč, nahajajočem se v notranjem ministrstvu. Ta je dal, pozdravljajoč odborovo akcijo, izdelati oficijalen lovski znak z imenom „Hubertov vojni križec“. Znak ima obliko zelenega križca ter je okrašen z državnim orlom in znamenjem sv. Huberta.

Od izkupička tega znaka pripade 60% uradu za vojno pomoč, 40% pa poslovalnemu odboru za „Rdeči križ“ in za oskrbo lovskih uslužbencev, ki so bili v vojni, oziroma za njih osirotele rodbine.

Razpošiljanje križca, ki se dobiva v dvojnem izdelku — enostavnejši po 1 K, finejši po 3 K, — se je že pričelo. Dobiva se v raznih opreмах in sicer z gumbom, varnostno zapono, dolgo iglo ali kot obesek. Z ozirom na plemeniti in domoljubni namen naj bi si nabavili tudi člani naših domačih lovskih in drugih krogov ta križec. Naroča se ustno ali pismeno pri Kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani (poslopje dež. vlade), kamor se naj pošilja naročnina. Prijave sprejema tudi naše lovsko društvo. Š.

Vojni oskrbovalni urad c. in kr. vojnega ministrstva nam je poslal oklic, v katerem pozivlja lovce, da naj darujejo kaj divjačine vojaškim bolnicam za naše ranjence. Divjačino sprejemajo vse bolnice brez izjeme. Vsa ranjencem namenjena divjačina je poštnine, oziroma voznine prosta, mora pa imeti na zavitku označbo „Vojakom na korist“ in ime odpošiljateljevo. Užitnino plača v krajih, kjer obstoja, prejemnik. Vsaki pošiljlatvi naj pripišejo darovalci dan, kdaj so ustrelili darovano divjačino. Prepričani smo, da se bodo odzvali naši lovci v velikem številu temu vsega priporočila vrednemu oklicu.

Seznamek padlih ali ranjenih naših bojnikov lovcev je potreben že iz ozira našega tovarištva. Ker pa nimamo pri nas posebnih lovskih bataljonov, kakor jih imajo naši zavezniki Nemci, in nam ne nudijo torej uradni izkazi posebnih seznamkov padlih ali ranjenih lovcev kakor na Nemškem, prosimo vse člane, da bi nam sporočili v svrhu objave tozadevne vesti, kolikor so jim zanesljivo znane. Zanimalo nas bo tudi izvedeti o odlikovanih lovcih in njihovih činih.

C. kr. dež. vlada za Kranjsko nam je poslala dne 24. oktobra 1914, št. 30.827 sledeči razglas: V razdalji približno 500 korakov od vojaško zastraženih

železnic, mostov, vodnih naprav i. dr. je prepovedano za čas vojne izvrševanje lova kot povsem nedopustno. Pozivu, ukazom in odredbam vojaških straž se morajo brezpogojno pokoriti lovci in zapriseženi lovski in gozdni čuvaji. Prestopke te naredbe bodo kaznovala za slučaj, da ne pridejo v poštev strožji predpisi, c. kr. okrajna glavarstva, oziroma c. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani v svojem okolišu na podlagi § 11 cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96 z globo 2 do 200 K ali pa z zaporom od 6 ur do 14 dni, kakor se bo zdela po okolnostih prva ali druga kazen primernejša, oziroma učinkovitejša.

Prepelica na jesenskem potovanju. Zgodaj jeseni odpotuje prepelica proti jugu. Preden dospe k nam iz severnih krajev kljunač, izgine večina prepelic z naših travnikov in njiv. Odpotujejo tiho, brez vsakega vidnega znamenja. Danes najde lovec morda še prepelice, jutri pa jih išče že zastoj. Vreme se ni medtem izpremenilo, da bi povzročila morda ta izprememba odhod prepelic, kakor igra n. pr. pri potovanju kljunačev vreme, skoro gotovo tudi smer in moč vetrov veliko vlogo. Potovanje prepelic se vrši po večini v septembru, traja pa ves oktober, včasih še prve dni novembra. Nekatere se prikažejo v Egiptu celo že koncem avgusta. Vendar najdemo pri nas še začetkom septembra valeče prepelice ali popolnoma negodne mladiče. Mnogo prepelic prezimi na treh južnih evropskih polotokih, nekatere že v južni Franciji. Večina pa jih potuje do tropičnih dežel Afrike in Azije, a nekatere ne najdejo tudi tam miru, temveč potujejo po Afriki do Kaplanda.

Prepeličino potovanje je v vsakem oziru zanimivo. Da bi se zbrale prepelice pred potovanjem kakor lastovke ali da bi se vzdignile splošno kakor kljunači, tega še ni nihče opazoval. Zdi se, da se vzbudi naenkrat v nekaterih prepelicah nagon, potovati na jug brez ozira na druge. Tako pokajo lovci v enem lovišču še prav pridno na prepelice, v drugem pa so morda že redke. Med potom se vsekakor pridružijo druga k drugi. Ko pridejo v južno Evropo, so se že združile v velike trope. Za težavno potovanje se prepelica ne pripravlja dolgo. Ko se ji zdi primerno, pa odrine na pot popolnoma ravnodušno. Kolikokrat se ustavi na potu in počiva, tega ne vemo. Par dni ali teden prej ali pozneje se zmisljijo tudi druge prepeličje družine, da odpotujejo. Da bi odšle radi tega, ker jim manjka hrane, tega ni misliti, saj se godi tačas jerebici, ki zahteva enako hrano kakor prepelica, prav dobro. Tako izginejo prepelice z naših polj ene prej, druge pozneje. Nekaj dni pozneje jih najdemo morda zopet, vendar pri nas ne toliko, da bi se nam zdelo to čudno. Črez eden ali dva dni izginejo tudi te prepelice, ki so se ustavile na potu pri nas, in od sedaj naprej najdemo le še posamezne.

Doli na jugu pa postaja v tem času živahno. Od južnega Ogrskega dalje po vsem Balkanu so se zbrale številne potujoče prepelice k daljšemu ali krajšemu počitku. V Bosni, Macedoniji, Traciji in Albaniji je oktobra in še novembra veliko prepelic, ki zbirajo moči za nadaljnje potovanje. Isto opazujemo v Italiji in Španiji. Nič drugače ni okrog Črnega in Kaspiškega morja, ravno tako ob obrežju Japonskega in Kitajskega morja. Vprek rodovitnih pokrajin Francije potujejo prepelice ob Rodanu v Španijo, od koder prelete lahko v primeroma kratkem času Sredozemsko morje.

Prepelica potuje, dokler more, po suhem. Zato se zberejo na koncu južnih polotokov v velikih jatah. Ob severni obali Sredozemskega morja, kjer mrgoli prepelic od začetka septembra, čakajo na ugoden veter, da se vzdignejo na usodepolni polet črez morje. Gorje jim, če jih zaloti vihar! Preveč utrujene se spuste, kakor zatrjujejo mornarji, na valove, kjer se odpočijejo. Ko dospejo na svoj cilj,

so uboge prepelice tako izmučene, da leže več minut kakor omamljene in se sploh ne morejo ganiti. A kmalu pridejo k sebi in stečejo po pesku. V zrak pa se ne vzdignejo kmalu in nadaljujejo pot prve dni najbrže peš.

Koliko tisočev in tisočev prepelic, ki so se zlegle v Srednji Evropi, polove in postrele leto za letom ob obalah Sredozemskega morja in na otokih, tega si ne moremo niti predstavljati. To je glavni vzrok, da se vedno krči število prepelic.

Večina naših lovcev je prepričanih, da ne ostanejo prepelice pri nas čez zimo. Stvar pa ni tako enostavna. Še novembra sem jih našel na Sorškem polju, kjer je veliko prepelic. Bile so večidel slabotne in prepričan sem, da se niso podale na pot. Vprašanje pa je, če so prestale srečno zimo. Lovec Jenko iz Podrečja jih je našel posebno ob milih zimah že večkrat sredi zime na polju. Dobil je tudi prepelico ob hudem mrazu popolnoma otrplo med deskami, zloženimi pri skednju. Odnese jo je v hišo, kjer je kmalu oživela. Vsekakor bi bila opazovanja v tem oziru zanimiva.

F. L.

Eksotični ptičji gosti v Evropi. Gotovo bo zanimalo tudi naše ljubitelje ptic poročilo, ki je došlo uredništvu prirodopisnega časopisa „Kosmos“ po ovinkih iz Marseja (Marseille) vprek Švice na Nemško. Od onod poročajo, da se izpreletavajo po mestnih parkih in okoliških nasadih mnogoštevilne redke inozemske ptice, kakor raznovrstni eksotični ščinkavčki, tkalci, papige itd. Med občinstvom vzbujajo te lepo pisane ptičke veliko pozornost. Preiskava je dognala, da so pripeljale nekatere ladje za nemške ptičje trgovce velike pošiljatve južnih ptic. Ker so pa došle ravno ob izbruhu vojne med Francijo in Nemčijo, niso mogli odposlati prevaževalci ptic, zaradi česar so jih izpustili. Ptice vročega podnebja so tako postavili pod milo francosko podnebje in tako napravili nehote zanimiv poizkus prilagoditve, ki bi sicer stal lepo vsoto denarjev, kajti zanimivo bo, ali bodo eksotične ptice v Evropi na prostem poginile, ali pa bodo ostale pri življenju v milem podnebju, kakršno vlada v južnih obmorskih francoskih pokrajinah. Potom opazovanja se bo dalo tudi dognati, ali se bodo one eksotične ptice, ki bodo morda prestale francosko zimo, spomladu sparile in bodo valile, ali pa bodo živele posamič, razkrojljene po raznih krajih.

—c.

Zajčeva sreča in nesreča. Od raznih ljudi sem izvedel, da sta ujela v našem lovišču železniška delavca zajca ter ga odnesla domov. Prva pot me je peljala v njihovo stanovanje. Prvotno sta vse tajila, a ko sem jima navedel priče, sta prišla z barvo na dan. Povedala sta mi, da sta videla, vračaje se z dela, v nekem jarku zajčka. Ko ju je ugledal uhljač, je smuknil v neki pokrit pretok. Hitro sta mu zamašila na eni strani izhod, od drugega kraja pa sta ubogega zajčka toliko časa z drogi suvala in obdelovala, dokler ni navidezno poginil. Ko sta ga imela zunaj, sta mu priložila še par prav gorkih, potem pa sta ga zavezala v culo in odnesla domov. „Sline so se nama cedile, kajti zajčka sva imela in pečenka bi tudi kmalu bila, ko bi nama zlodej ne bil ušel!“ sta pripovedovala. „Pomislite“, je rekel eden od njiju, „ko sva se nekoliko oddahnila, sva hotela zajčka odreti. Odvežem culo, katero sem bil pustil v kuhinji, da vzamem zajčka vun, a kakor blisk je skočil navidezno mrtvi zajec iz cule — — dva skoka in bil je na prostem. Po nesreči sva bila pustila namreč kuhinjska vrata odprta. Videla sva ga še, kako je izginil tam-le v tistem grmovju.“ Pokazal je s prstom v smeri, kjer se je nahajalo grmovje. Vso povest sem seveda smatral za slabo izmišljeno laž. Odšel sem ter v duhu že sestavljal ovadbo, kar me vzdrami glas mojega braka, na katerega nisem pazil vsled zamišljenosti. Postojim, vzamem puško z rame in že zagledam zajčka, kako je smuknil iz grmovja na pot ter jo ubral naravnost proti meni. Na trideset korakov sem ga pozdravil s strelom, na katerega

je odgovoril z lepim kolobarjem. Toda kako je izgledal ta zajec! Oguljen je bil na vseh koncih in krajih ter posut z nešteto praskami; v telesu pa so mu škripala zlomljena rebra. Bil je očitno iz rok železniških delavcev ubegli zajec. To pot sta bila torej moža resnico govorila.

M. H.

Vprašanja in odgovori.

A. V. v N. c. Vprašanje: Koliko naj bo star frmač, da ga lahko začnem dresirati? Ali ga lahko jemljem pred dresuro na polje, kjer mi podi zajce?

Odgovor: Brez dvoma je, da mora biti pes duševno in telesno razvit, preden ga začnem dresirati. Večina lovcev, ki se pečajo z dresuro psov, si je zato tudi edina v mnenju, da je frmač sposoben za dresuro, ko je star deset do petnajst mesecev. Nezmisel je, če hočem že štiri-ali šestmesečnemu psu, čigar možgani še niso razviti, ubiti v glavo sobno dresuro ali če lovim s sedemmesečnim frmačem jerebice in zajce. Prvi vtisi, ki jih dobi pes na lovu, ga obvladujejo vse življenje. Da pa niso ti vtisi posebno ugodni, ve lahko vsakdo, četudi mora lovec že radi mladosti odpustiti marsikatero napako. Starejši kakor poldrugo leto tudi ne sme biti pes, ker se trudi sicer dreser zastoj ali vsaj ne doseže pravih uspehov.

Prvo leto je za telesni razvoj psa najbolj važno, ker doraste pes največini v enem letu. Kar zamudi v tem oziru v prvem letu, tega ni mogoče nikdar več popraviti. Če hočem, da se pes naravno in krépkó razvije, je neobhodno potrebno, da se giblje dostikrat in veliko na prostem in da skače po polju, kolikor ga veseli. Kako naj dobi pes mišičasto postavo, krepak hrbet, ravne, močne noge, če je dan za dnem zaprt ali celo privezan?! Lovci potrebujemo vztrajnih, urnih psov, ki ne opešajo kmalu, ne pa slabotnih in lenih, ki nimajo pravega veselja do lova. Zato so tudi malone vsi lovci zavrgli staro metodo, vzgajati mladega frmača pred dresuro med zidovjem dvorišča ali vrta. Vedno bolj in bolj streme lovci v zadnjem času za tem, da uporabljajo vsestransko frmače. Ne iščejo z njimi samo jerebic in prepelic, ampak jih rabijo, da jim donášajo obstreljene zajce in lisice, ki jih zasledujejo morda celo uro, da jim poiščejo srnjaka, ki je bil obstreljen pred več urami, in da naznanijo, ko ga najdejo in zadavijo, lovcu prostor z glasnim lajanjem ali pa pridejo k njemu in ga peljejo k živali. Torej ne zahteva samo ozir na telesni razvoj, da jemljem mladega frmača na polje, temveč tudi ozir na lastnosti, ki jih potrebuje pes, ako ga hočem vsestransko uporabljati. Te lastnosti so predvsem: dober nos, vztrajnost, hitrost, inteligenca in veselje do lova. O tem, če jih ima pes, pa se ne morem drugje prepričati kakor na polju, t. j. v lovišču. Ne izplača se pač truditi se mesece in mesece, a končno zastoj s psom, ki ni zdrav ali ima slab nos. Omenjenih lastnosti pa tudi ne more pes drugje izpopolniti kakor na polju. Divjačine seveda ne smem streljati pred nedresiranim psom, če si nočem otežiti dresure. Sicer pa je neutemeljen strah, ki ga imajo nekateri, da ni mogoče izučiti psa, ki je hodil pred dresuro na polje in spoznaval počasi svoj naravni delokrog.

Pri teh izprehodih po polju ne smem neizvezbanega psa neprestano vabiti k sebi s klicanjem in piskanjem. Naj uživa nemoteno svoje veselje! Pes, ki živahno išče in dirja po polju, obeta gotovo več kakor pes, ki ne gre od gospodarjevih nog ali se zanima morda samo za miši. Sicer se nedresiran pes navadno itak ne zmeni dosti za to piskanje, ker mu še ni znana trda postava o ubogljivosti, poslušnosti in samozatajevanju. Dreserjeva autoriteta pa pri tem le trpi, ker zahteva nekaj od psa, a nima moči, da bi zahtevo tudi ugotovil. Kaznovati vendar ne smem psa, ki ne razume še pomena in upravičenosti kazni!

Kakor Vi, tako si delajo tudi nekateri drugi lovci skrbi, ker jim podi nedresiran frmač, ki ga vzamejo na polje, zajce. Bojijo se, da ga ne bodo nikdar odvadili, da bi ne šel za zajcem. Zato so mnenja, da ne sme mlad frmač nikdar poditi zajca in da ga je treba že od zgodnje mladosti, ko vidi prvič zajca, navajati na to, da ne pojde za njim. Ti dreserji hočejo zatreti v učencu strast, ko temu še ni ničesar znanega o pokorščini. Koliko napak se rodi iz tega! Kdor tako dresira frmača, ga bo težko izučil, da bi znal več kakor poiskati jerebice.

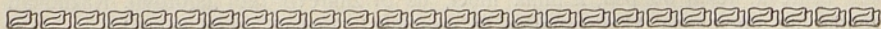
Lovec, ki hoče imeti vsestransko uporabljivega psa, dela drugače, Nič se ne vznemirja, če mu lajaje podi šest- ali osemnesečni frmač zajca, da se vse kadi za njima. Le na ta način se namreč navadi pes, da sledi obstreljeno divjačino na velike daljave in jo prinaša. Samo s takšnim frmačem je mogoče tudi lovsko loviti. Pri lovu ne gre namreč drugače, kakor da lovec večkrat samo obstrelji divjačino, ki pogine potem prej ali slej v strašnih bolečinah. Kakšen občutek pa more navdajati lovca, ki vidi, da je zadel zajca, in pokaže sled prej ali pozneje frmaču, ki gre za zajcem morda dvesto korakov, a se vrne potem prazen, ne da bi šel za njim še tristo korakov in tako gotovo dobil zajca, ki je medtem poginil ali pa je v zadnjih izdihljajih? Od psa, ki ni v mladosti podil zajca in se ni tako učil slediti žival, tudi ne morem drugega pričakovati. Kadar je podil zajca, je bil kaznovan, sedaj pa, ko mu gospodar ukaže, naj gre za zajcem, ne more tega storiti, ker izgubi kmalu sled in je tudi telesno preslab za uren tek.

Napačno bi bilo, če mislite, da pravim, da mora lovec naravnost navajati mladega frmača, da podi zajca. To dela frmač, ki ima veselje do lova, rad že od sebe. Lovec psa, ko se vrne, niti ne kaznuje, niti ne graja. Dela se, kakor da ni ničesar slišal in videl, kakor da so zajci zanj brez pomena. Ko pa pride čas, navaditi psa, ki ga je priučil že prej s sobno dresuro in na polju na temeljito poslušnost, tedaj se loti skrbno dela. Saj dresiranje frmačev ni in ne sme biti igračkkanje, ampak je resno, težko delo, ki zahteva od dreserja mnogo dobrih lastnosti. Pri vestni dresuri se bo njegov frmač kmalu manj zmenil za zajce kakor pes, ki mu ni dovolil dreser nikdar, da bi šel za zajcem, ker nasiti končno vsak večkrat dožiti užitek. Na povelje pa pojde moj frmač za obstreljenim zajcem kakor strela. Tudi bo kmalu razločil sled zdrave živali od sledu obstreljene, bolne divjačine. Kdor lovi n. pr. z dobrimi braki, ve, kako natanko poznajo na sledu, ali je zajec obstreljen ali ne, četudi ni nič krvi. Če ima zajec samo sprednjo nogo visoko prebito, ga ne puste zlepa in ga preganjajo toliko časa, da ga ujamejo. Tudi frmača ne bo nikdar tako mikal zdrav sled kakor sled obstreljene živali, saj se je bil prej že dostikrat prepričal, da podi zastonj zdravega zajca.

Tudi lovec, ki ni dovolil frmaču, da bi šel v mladosti za zajci, je končno prisiljen, pošiljati ga za obstreljenimi. Kadar pa tak pes par zajcev ujame, tedaj se mu vzbudi veselje, poditi zajce, ker se ni nasitil v mladih dneh te slasti. Ker ne razlikuje po sledu zdravega od obstreljenega zajca in se še ni prepričal, da ne ujame zdravega, podi enako zdravega kakor bolnega in drvi kmalu — za vsakim zajcem.

Da je tu priporočeni način dresiranja pravi, o tem je prepričanih več priznanih dreserjev, ki vodijo na ta način izvežbane pse leto za letom na uporabnostne tekme, kjer dosega jo z njimi sijajne uspehe.

F. L.

Fr. Ševčik, puškar,

Ljubljana,

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov lastnega izdelka in najnovejšega sistema kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno priporočam svoje širom znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik. **Novo!** Avtomatične Browning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom. Avtomatične Browning- in Steyr-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potrebščin** po najnižji ceni. Popravila in naročila izvršujem točno in zanesljivo.

Ceniki na zahtevo zastonj in poštnine prosto.

Svoje cenjene odjemalce prosim vljudno, da izvolijo pri naročilih patron natančno označiti kaliber puške, št. šiber in pa, ali žele navadni ali brezdimni smodnik.

Pozor g. lovci!

Za nagačenje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA,

V LJUBLJANI, Tržaška cesta št. 22.

Fina, strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. — Na željo odnašam in donašam tudi sam domov. — Naročilo z dopisnico zadostuje.

Kavarna Evropa
v Ljubljani, Dunajska cesta,
je shajališče članov „Slovenskega
lovskega društva“.

Konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica 9,

priporoča lovcem svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblačil.

I. KETTE, Ljubljana,

Franca Jožefa cesta št. 3

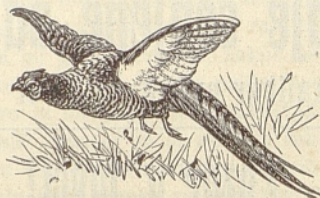
Specijalna trgovina klobukov, čepic, kravat,
perila, sploh vseh modnih in športnih predmetov.

Vsakovrstne potrebščine za lovce.

Žive

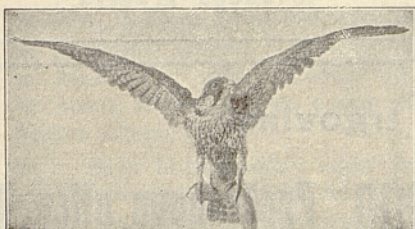
jelene, srne, zajce, kunce,
fazane, jerebice kakor tudi
vse vrste druge divjačine

prodaja v svrhu osveženja krvi

Edvard Mayer v Dunajskem Novem mestu, Schneeberggasse 10.

Zlasti opozarja na nasadna jajca vsakovrstne perutnine. — Za živ
prihod divjačine in za svežost jajc jamči. — Cene nizke.

Prvovrstna tvrdka. — Cene nizke.
Mnogo odlik. priznanj.

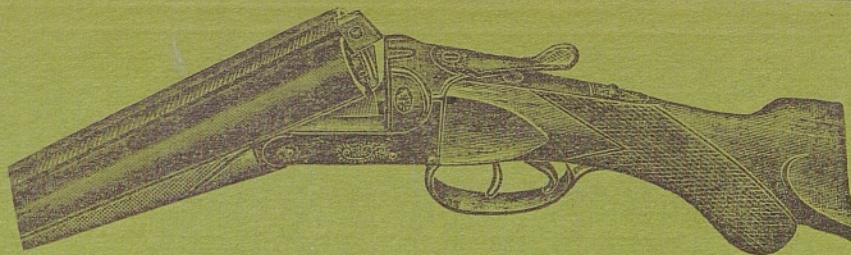
V. HERFORT,

zoolog. preparator,

LJUBLJANA,

Vrazov trg 1 — Sv. Petra nasip 71,
se priporoča za prepariranje vseh
vrst živali, montiranje rogov, izdelo-
: vanje vseh vrst kož za preproge. :

F. K. KAISER, puškar v LJUBLJANI,
Šelenburgova ulica 6,

priporoča svoje puške, samokrese, avtomatične pištole in
lovske priprave. Popravila po nizki ceni. Topič „Salut“.

Umetni ogenj.

Pišite po novi cenk!

C. kr. prodaja smodnika.

JOSIP ROJINA, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3

Krojaški modni salon za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstne športne in lovske obleke ter lovske uniforme.

V zalogi ima vedno najnovejše blago prvovrstnih tvornic.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Tiskarna in litografija

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

se priporoča v izvršitev vsakovrstnih v
to stroko spadajočih del.

Vinska trgovina PETRA STEPICA v Šiški priporoča svojo veliko zalogo vina najboljše kakovosti po nizkih cenah.

Vino razpošilja v lastnih
: sodih na vse postaje. :

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice v Ljubljani,

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne
vloge po

4 $\frac{3}{4}$ $\frac{0}{0}$

brez odbitka rent-
nega davka.

Sprejema vloge na tekoči račun s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Rezervni zaklad: nad pol milijona kron.
Hranilne vloge: dvajset milijonov kron.

Novost!   Novost!

Pozor gg. loveci!

Najnovejši in najizbornejši daljnogled sedanosti je

Busch-ov

daljnogled mod. XII,

katerega si naj nabavi vsak lovec. Omenjeni daljnogled vsebuje vse optične vrline v najvišji meri in je osobito za lov in šport zaradi svoje izvanredno velike svetlobne moči neprekosljiv in kot nočno steklo naravnost očarujoč.

Povečanje	4 $\frac{3}{4}$ krat.
Vidno polje v razdalji 1000 m	105 metrov.
Objektivski prerez	53 mm,
Svetlobna moč	132
Teža	450 gramov.

Cena 80 kron.

Specijalist za očale in nanosnike. Velika zaloga toplomerov, barometrov, mer za višino, kompasov, daljnogledov: Zeiss, Busch, Goerz — Ceniki brezplačno! — Bogata zaloga ur, zlatnine in srebrnine. — Tovarniška zaloga gramofonov in plošč.

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9.